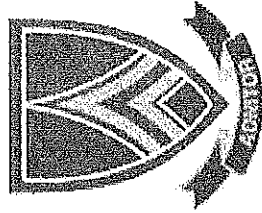
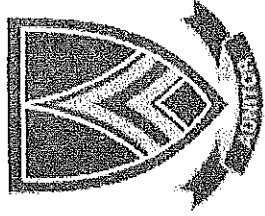

Northern Cape High School

Hoërskool Noord-Kaap

**BUSINESS STUDIES
PAPER 1
JUNE 2018**

GRADE 10

**BESIGHEIDSTUDIES
VRAESTEL 1
JUNIE 2018**

GRAAD 10

MARKS : 100

TIME : 1 ½ UUR

EXAMINER : G. SAMUEL

MODERATOR : D. BREDEKAMP

PUNTE : 100

TYD : 1 ½ UUR

EKSAMINATOR : G. SAMUEL

MODERATOR : D. BREDEKAMP

This question paper consists of 9 pages.

Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye.

INSTRUCTIONS:

- This paper consists of **THREE** section, namely **SECTION A**, **SECTION B** and **SECTION C**.
 - SECTION A :** **COMPULSORY**
 - SECTION B :** Consists of **THREE** questions. Answer **ONLY TWO** questions from this section.
 - SECTION C:** Consists of **TWO** essay type questions. Only answer **ONLY ONE** question from this section.
- Consider the time allocation per question when you answer it.
- Read the instructions for each question carefully and answer only what is asked and necessary.
- Number your answers correct according to the numbering system that is used in this paper.
- Except where other instructions are given, answer all questions in full sentences.
- The mark allocation for each question should be an indication of the length of your answer.
- Start each **QUESTION** on a **NEW PAGE**, example **QUESTION 1 – NEW PAGE**, **QUESTION 2 – NEW PAGE**, **QUESTION 3 – NEW PAGE**, etc.
- Use the table below as a guideline for mark and time allocation for each question.

QUESTION	SECTION	MARKS	TIME
1	A:	20	15 min
	Multiple choice questions, correct term, fit columns		
2	B:	20	20 min
3		20	20 min
4		20	20 min
5	C:	40	35 min
6		40	35 min
TOTAL		100	90 minutes

INSTRUKSIES:

- Hierdie vraestel bestaan uit **DRIE** afdelings, naamlik **AFDELING A**, **AFDELING B** en **AFDELING C**.
 - AFDELING A :** **VERPLIGTEND**
 - AFDELING B :** Bestaan uit **DRIE** vrae. Beantwoord **SLEGS TWEE** vrae uit hierdie afdeling.
 - AFDELING C:** Bestaan uit **TWEE** opstel tipe vrae. Beantwoord **SLEGS EEN** van die **TWEE** vrae uit hierdie afdeling.
- Beskou die tydstoekening vir elke vraag wanneer dit beantwoord word.
- Lees die instruksies vir elke vraag aandagtig deur en beantwoord slegs wat benodig word.
- Nummer die antwoorde korrek volgens die nummeringsstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
- Behalwe waar ander instruksies gegee word, moet antwoorde in volsinne wees.
- Die punttoekening van elke vraag sal die lengte van u antwoord bepaal.
- Begin die antwoord op elke vraag op 'n **NUWE** bladsy, byvoorbeeld **VRAAG 1 - NUWE BLADSY**, **VRAAG 2 – NUWE BLADSY**, **VRAAG 3 - NUWE BLADSY**, ensovoorts.
- Gebruik die tabel hieronder as 'n riglyn vir punte en tydtoewysing vir elke vraag.

VRAAG	AFDELING	PUNTE	TYD
1	A:	20	15 min
	Veelvoudige keuse vrae, korrekte terme, pas kolomme		
2	B:	20	20 min
3		20	20 min
4		20	20 min
5	C:	40	35 min
6		40	35 min
TOTAAL		100	90 minute

AFDELING A : VERPLIGTEND

Antwoord al die vrae in hierdie afdeling.

VRAAG 1

1.1. Verskeie moontlike opsies word as antwoorde vir die volgende vrae verskaf. Kies die korrekte antwoord en skryf die letter (A - D) langs die vraagnummer (1.1.1 - 1.1.10) in die antwoordboek, bv 1.1.11 B.

1.1.1. Die finansieringsfunksie is verantwoordelik vir die volgende :

- A Die voorsiening en benutting van kapitaal.
- B Die beheer van kontantvloei.
- C Die voorbereiding van finansiële state en verslagdoening aan die aandeelhouders.
- D Al die bogenoemdes.

1.1.2. 'n Voorbeeld van negatiewe publisiteit :

- A KFC se "Add Hope" projek.
- B Spar se Mini Krieket inisiatief.
- C Oliesforfing deur BP in 2010.
- D Kospakke projek by jou skool aan minder bevoorregtes.

1.1.3. 'n _____ inspireer mense en stel mikpunte en doelwitte en vestig nuwe visies.

- A Werknemer
- B Leier
- C Bestuurder
- D Produksiebestuurder

1.1.4. Kapitaal is....

- A goedere of geld wat gebruik word om meer goedere of geld te produseer.
- B die verkryging van grondstowwe.
- C die doen van navrae en verkry van kwotasies.
- D 'n wyse van betaling.

1.1.5. Mense wat hulpbronne aan die besigheid verskaf.

- A Verskaffers
- B Mededingers
- C Klante
- D Tussengangers

SECTION A : COMPULSARY

Answer all the questions in this section.

QUESTION 1

1.1. Different possible answers are given as answers for the following questions. Choose the correct answer and write the letter (A - D) next to the question number (1.1.1 - 1.1.10) in the answer book, example 1.1.11 B.

1.1.1. The financing function is responsible for the following :

- A The provision and utilisation of capital.
- B The control of cash flow.
- C The preparation of financial statements and reporting to the shareholders.
- D All of the above.

1.1.2. An example of negative publicity :

- A KFC's Add Hope project.
- B Spar's Mini Cricket initiative.
- C Oil spill by BP in 2010.
- D Food parcel project by your school for less fortunate people.

1.1.3. A _____ inspires people and sets aims and goals and sets new visions.

- A Employee
- B Leader
- C Manager
- D Production manager

1.1.4. Capital is...

- A goods or money used to produce further goods or money.
- B acquiring of raw material.
- C making of enquiries and getting quotes.
- D a method of payment.

1.1.5. People who provide resources to the business

- A Suppliers
- B Competitors
- C Customers
- D Intermediaries

1.1.6. The currency for America :

- A Yen
- B Dollar
- C Rand
- D Pound

1.1.7. The following employee is an example of someone on middle-level management :

- A Director
- B Purchasing manager
- C Foreman
- D CEO

1.1.8. The _____ environment consists of the institutions and laws that regulate how business is performed.

- A Legal
- B Political
- C Financial
- D Cultural

1.1.9. The secondary sector...

- A is also known as the industrial sector.
- B distributes goods and renders services.
- C Both A and D
- D converts natural resources into intermediate products, or intermediate products into final products.

1.1.10. A characteristic of a good manager is :

- A to be late for work every morning.
- B not trustworthy and dishonest.
- C always right and never listens to others opinions.
- D able to resolve conflict.

(10 x 1) (10)

1.1.6. Die geldeenheid van Amerika :

- A Yen
- B Dollar
- C Rand
- D Pond

1.1.7. Die volgende werknemer is 'n voorbeeld van iemand op middelvlakbestuur :

- A Direkteur
- B Aankoopbestuurder
- C Voormanne
- D HUB

1.1.8. Die _____ omgewing bestaan uit die instellings en wette wat reguleer hoe besigheid bedryf word.

- A Regs
- B Politieke
- C Finansiële
- D Kulturele

1.1.9. Die sekondêre sektor...

- A staan ook bekend as die nywerheidssektor
- B versprei goedere en lewer dienste aan verbruikers.
- C Beide A en D
- D verwerk grondstowwe in tussengoodere, of tussengoodere tot eindprodukte.

1.1.10. 'n Kenmerk van 'n goeie bestuurders is :

- A 'n laatkommer elke oggend vir werk.
- B is onbetroubaar en oneerlik.
- C altyd reg en luister na niemand se opinies nie.
- D in staat wees om konflik op te los.

(10 x 1) (10)

- 1.2. Fit the business term in COLUMN A with the description in COLUMN B. Write down only the correct letter. Eg. 1.2.6 G.

COLUMN A	COLUMN B
1.2.1. Micro-environment	A The process by which systems and processes are put in place to ensure effective use of resources to achieve the goals and objectives of the business.
1.2.2. Management	B The order, safekeeping and distribution of stock.
1.2.3. Lower-level management	C Vision, mission statement, goals & objectives.
1.2.4. Purchasing function	D Makes operational decisions
1.2.5. Stock control	E Fixed asset that stay within the business.
	F Acquiring raw materials, machinery and products from other suppliers.

(5 x 1) (5)

- 1.3. Choose the correct word(s) from the ones in brackets. Write only the word(s) next to the question number (1.3.1. – 1.3.5.) in your answer book.
- 1.3.1. (Own / Borrowed) capital is reserve funds or retained profit.
- 1.3.2. The (National Credit Act / National Consumer Protection Act) protects the rights of consumers.
- 1.3.3. The (vision / mission) is the idea / dream of where the business would like to get to.
- 1.3.4. The business can adapt to the needs of customers is an example of a (threat / opportunity).
- 1.3.5. (Strategic / Operational) decisions are processes that are put in place to carry out the strategic and tactical decisions.

(5 x 1) (5)

TOTAL SECTION A : 20

- 1.2. Pas die besigheidsterme in KOLOM A met die beskrywing in KOLOM B. Skryf slegs die korrekte letter neer. Bv. 1.2.6 G.

KOLOM A	KOLOM B
1.2.1. Mikro-omgewing	A Die proses waardeur stelsels en prosesse aan die gang gekry word om doeltreffende gebruik van hulpbronne te verseker sodat doelwitte en mikpunte van die besigheid bereik kan word.
1.2.2. Bestuur	B Die bestel, bewaring en verspreiding van voorraad.
1.2.3. Laervlakbestuur	C Visies, missiestelling, doelwitte & mikpunte
1.2.4. Aankoopfunksie	D Neem operasionele besluite.
1.2.5. Voorraadkontrolle	E Vaste bates wat in die besigheid bly.
	F Die verkryging van grondstowwe, masjinerie en produkte vanaf ander verskaffers.

(5 x 1) (5)

- 1.3. Kies die korrekte woord(e) uit die wat tussen hakkië gegee word. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommer (1.3.1. – 1.3.5.) in die antwoordboek neer.
- 1.3.1. (Eie / Geleende) kapitaal is reserve fondse of wins wat terug gehou is.
- 1.3.2. Die (Nasionale Kredietwet / Nasionale Wet op Verbruikersbeskerming) beskerm die regte van die verbruikers.
- 1.3.3. Die (visie / missie) is die idee / droom van wat die besigheid wil bereik.
- 1.3.4. Die besigheid kan by die behoeftes van kliënte aanpas, is 'n voorbeeld van 'n (bedreiging / geleentheid).
- 1.3.5. (Strategiese / Operasionele) besluite is prosesse wat in werking gestel word om die strategiese en taktiese besluite uit te voer.

(5 x 1) (5)

TOTAAL AFDELING A : 20

SECTION B :

Answer only TWO out of the THREE questions in this section. Number your answers clearly and in accordance as they appear in the question paper. Wrong question number and answer combinations will be marked as incorrect.

QUESTION 2

- 2.1. Read the quotation below and answer the questions that follow :

"VAT touches everyone who spend money, rich or poor" – Billy Joubert, Deloitte SA
www.huffingtonpost.co.za – 26 February 2018

- 2.1.1 Identify the macro-environment component under which the above quote will be classified. (1)
- 2.1.2 What is the new VAT rate as from 1 April 2018? (1)
- 2.1.3 Explain the impact that the increase in VAT will have on the consumer's personal disposable income. (1)
- 2.2. Compare the remuneration of the four organizational resources by completing the table below. (4)

	RESOURCE	REMUNERATION
2.2.1	Capital resources	
2.2.2	Human resources	
2.2.3	Natural resources	
2.2.4	Entrepreneurial resources	

- 2.3. Identify and explain the THREE business sectors. Give ONE example of a possible business / service provider in each sector. (3 x 3) (9)
- 2.4.1 What does the market environment refer to? (1)
- 2.4.2 List THREE sections in the market environment that can have an influence on it. (3)

TOTAL QUESTION 2 : 20 MARKS

Please turn over

AFDELING B :

Antwoord slegs TWEE uit die DRIE vrae in hierdie afdeling. Nommer jou antwoorde duidelik en in ooreenstemming soos wat dit op die vraestel verskyn. Verkeerde vraag nommer en antwoord kombinasies sal verkeerd gemerk word.

VRAAG 2

- 2.1. Lees die onderstaande aanhaling en beantwoord die vrae wat volg :

"BTW raak almal wat geld spandeer, ryk en arm" – Billy Joubert, Deloitte SA
www.huffingtonpost.co.za – 26 Februarie 2018

- 2.1.1 Identifiseer die makro-omgewing komponent waaronder die bogenoemde aanhaling geklassifiseer sal word. (1)
- 2.1.2 Wat is die nuwe BTW-koers vanaf 1 April 2018? (1)
- 2.1.3 Verduidelik die impak van 'n styging in BTW op die verbruikers se persoonlike besteebare inkomste. (1)
- 2.2. Vergelyk die vergoeding van die vier organisasiehelpbronne deur die onderstaande tabel te voltooi. (4)

	HULPERON	VERGOEDING
2.2.1	Kapitaal hulpbronne	
2.2.2	Menslike hulpbronne	
2.2.3	Natuurlike hulpbronne	
2.2.4	Entrepreneuriese hulpbronne	

- 2.3. Identifiseer en verduidelik die DRIE besigheidsektore. Gee EEN voorbeeld van 'n moonlike besigheid / diensverskaffer in elke sektor. (3 x 3) (9)
- 2.4.1 Waarna verwys die mark-omgewing? (1)
- 2.4.2 Lys DRIE afdelings in die mark-omgewing wat dit kan beïnvloed. (3)

TOTAAL VRAAG 2 : 20 PUNTE

Blaai om asseblief

QUESTION 3

3.1. Discuss the relationship between the following business functions :

- 3.1.1. Finance and Purchasing (2)
- 3.1.2. Production and Marketing (2)
- 3.2. Analyse the marketing mix by naming the FOUR components and giving a short explanation for each. (4 x 2) (8)
- 3.3. List the FOUR phases of price setting. (4)
- 3.4. Name FOUR key areas that businesses must be aware of regards to the National Consumer Protection Act. (4)

TOTAL QUESTION 3 : 20 MARKS

VRAAG 3

- 3.1. Bespreek die verwantskap tussen die volgende besigheidsfunksies :**
- 3.1.1. Finansies en Aankope (2)
- 3.1.2. Produksie en Bemarking (2)
- 3.2. Analyseer die bemarkingsmengsel deur die VIER konsepte te noem en 'n kort beskrywing vir elk te gee. (4 x 2) (8)
- 3.3. Lys die VIER fases van prysbepaling. (4)
- 3.4. Noem VIER sleutelgebiede waarvan besighede bewus moet wees rakende die Nasionale Wet op Verbruikersbeskerming. (4)

TOTAAL VRAAG 3 : 20 PUNTE

QUESTION 4

4.1. Explain the following types of financing and give one example of each :

- 4.1.1. Short-term financing (2)
- 4.1.2. Long-term financing (2)

4.2. Read the paragraph below and answer the questions that follow :

The institutional environment includes local authorities (municipalities), regional authorities and central government. Businesses may have a direct or indirect link to these institutions.

- 4.2.1. In which THREE ways are government authorities involved in the economy? (3)
- 4.2.2. What is international money called? (1)
- 4.3. What can be done to ensure that a business's financial function is of a high quality? (1)
- 4.4. Tabulate the differences between the public and private sector by referring to the following : (name only one difference for each) (6)
- 4.4.1. The description of businesses in this sector.
- 4.4.2. The forms of ownership of businesses in this sector.
- 4.4.3. The products and services provided by businesses in this sector.
- 4.5. Discuss each of the following concepts :
- 4.5.1. Quality control (2)
- 4.5.2. Quality assurance (2)
- TOTAL QUESTION 4 : 20 MARKS**
TOTAL SECTION B : 40 MARKS

VRAAG 4

4.1. Verduidelik die volgende soorte finansiering en gee een voorbeeld van elk :

- 4.1.1. Korttermynfinansiering (2)
- 4.1.2. Langtermynfinansiering (2)

4.2. Lees die onderstaande paragraaf en beantwoord die vrae wat volg :

Die institusionele omgewing sluit plaaslike owerhede (munisipaliteite), streeksowerhede en die sentrale regering in. Besighede kan direk of indirek aan hierdie instansies gekoppel wees.

- 4.2.1. Op watter DRIE maniere is die regeringsowerhede by die ekonomie betrokke? (3)
- 4.2.2. Wat word buitelandse geldeenhede genoem? (1)
- 4.3. Wat kan gedoen word om te verseker dat 'n besigheid 'n hoë gehalte finansiële funksie het? (1)
- 4.4. Tabuleer die verskille tussen die openbare en privaatsektor deur te verwys na die volgende : (noem slegs een verskil by elk) (6)
- 4.4.1. Die beskrywing van die besigheid in elke sektor.
- 4.4.2. Die vorms van eienaarskap in elke sektor.
- 4.4.3. Die produkte en dienste wat deur besighede in hierdie sektor verskat word.
- 4.5. Bespreek elk van die volgende bedrippe :
- 4.5.1. Gehaltebeheer (2)
- 4.5.2. Gehalteversekering (2)
- TOTAAL VRAAG 4 : 20 PUNTE**
TOTAAL AFDELING B : 40 PUNTE

SECTION C :

Answer only ONE out of the TWO questions in this section. Number your answers clearly and in accordance as they appear in the question paper. Wrong question number and answer combinations will be marked as incorrect.

QUESTION 5

You have a girlfriend who plans to start a new business that will provide healthy, vegetarian fast food in one of the cities in South Africa. She asked you to help her to consider the influence of the macro environment on her business.

Refer to the case study and :

1. Discuss the components of the macro environment.
2. Analyze the impact of the macro environment on business in South Africa.

(40)

VRAAG 6

The purchasing function plays an important role in the profitability of any business, as businesses need certain goods and services.

Write an essay in which all aspects regarding the purchase function are discussed. Include the following in your report :

1. Activities of the purchase function.
2. Purchase Procedures.
3. Inventory Control.

(40)

TOTAL SECTION C : 40 MARKS
GRANT TOTAL : 100

AFDELING C :

Antwoord slegs EEN uit die TWEE vrae in hierdie afdeling. Nummer jou antwoorde duidelik en in ooreenstemming soos wat dit op die vraestel verskyn. Verkeerde vraag nommer en antwoord kombinasies sal verkeerd gemerk word.

VRAAG 5

Jy het 'n vriendin wat beplan om 'n nuwe besigheid te begin wat gesonde, vegetariese kitskos in een van die stede in Suid-Afrika sal voorsien. Sy het jou gevra om haar te help om die invloed van die makro-omgewing op haar besigheid in oorweging te bring.

Verwys na die gevallestudie en :

1. Bespreek die komponente van die makro-omgewing.
2. Analyseer die impak van die makro-omgewing op besighede in Suid-Afrika.

(40)

VRAAG 6

Die aankoopfunksie speel 'n belangrike rol in die winsgewendheid van enige besigheid, aangesien besighede sekere goedere en dienste benodig.

Skryf 'n opstel waarin al die aspekte rakende die aankoopfunksie bespreek word. Sluit die volgende in jou verslag in :

1. Aktiwiteite van die aankoopfunksie.
2. Aankoopprosedure.
3. Voorraadbeheer.

(40)

TOTAAL AFDELING C : 40 PUNTE
GROOT TOTAAL : 100

